

Karel Klostermann (1848 – 1923): Ze světa lesních samot (1894)

Struktura zkoušky:

A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

3. Námět, témata, hlavní motivy;

4. Zvláštnosti kompozice;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti.

(...) Odbily osmou hrčivé hodiny švarcvaldské na černě očázeném trámoví; ulehly ženštiny na širokou postel proti kamnům; Vavruch posledně vyklepal dýmku, svlekl kabát a nejistým krokem beze slova odebral se na druhou postel. Zasyčel poslední kousek do vody padající louče; úplná tma se rozhostila vůkol.

Avšak byly dni, že tu bylo hlučněji. Sešli se dřevorubci, pět, šest jich přišlo, každý si přinesl láhev pálenky. Sedli kolem kulatého stolu, připíjeli si, rozpovídali se, a Vavruch s nimi. Šumně šly řeči.

„A já vám říkám,“ pravil starý člověk jednooký, „já se snad nedočkám, ale vy jste mladší, uvidíte: přijde pohroma, a jaká! Ze strany západní, odkud vítr věje, odkud vichřice přicházejí, načali jsme onehdy les. Pamatujete se, že nejtlustší stromy tam stály; co za nimi, je samý krsek...“

„Jakž by jinak bylo?“ odtušil hajný; „cožpak u nás strom roste jako v kraji? Pomalu roste, zima a sníh nedají, a jarní mrazy mladé větvičky pálí; za dvě stě let u nás té výše a tloušťky nedosáhne, k níž dospěje dole za padesát.“

„A k tomu ty velké malým ve vzrostu brání,“ dodal mladý jakýs člověk.

„Brání ve vzrostu,“ uchoopil se zase slova jednooký stařec, „to máš pravdu – ale zato také *chrání!* Ty velké tu stály od nepaměti, ale věčně státi nebudou; zetlí ten onen, jeden po druhém, a padne; na jeho místo jiný postoupí a zmohtne, třebas i zadlouho. Tak se stává, že dokud celou věc člověk lesu samému ponechává, nic lesu se nestane. Co les ztratí, zase si vynahradí. Ale pokácejte ty staré stromy zkraje, ty velké, a uvidíte! Vzepře se vítr do husté drobotiny, a povídám vám, celou rázem ji položí. To bude mela! Kdyby nás tu pak sto bylo, ty záseky neodstraníme, nezpracujeme.“ (...)